

Bijlage 1. Geïntegreerd actieplan voor de industrie: Gedetailleerd overzicht stand van zaken en actualisatie 2026

1. Inleiding

In 2025 werkte de Vlaamse Regering samen met het Industrieforum een geïntegreerd industrieplan uit om richting te geven aan een industrie in volle transformatie. Technologische vooruitgang, digitalisering, de klimaat- en energietransitie en een steeds uitdagendere geopolitieke context vragen om een strategische en samenhangende aanpak. Tegelijk bieden deze evoluties kansen voor Vlaanderen als kennis- en productieregio, met sterke troeven in innovatie, ondernemerschap en industriële expertise.

Het industrieplan vormt een geïntegreerd kader om de concurrentiekracht te versterken, duurzame productie te stimuleren, innovatie te versnellen en strategische investeringen aan te trekken. In 2025 werden verschillende acties opgestart en deels gerealiseerd, andere lopen door in 2026. Voor 2026 worden een aantal bijkomende initiatieven voorzien om in te spelen op nieuwe uitdagingen en opportuniteiten.

In het kader van Vlaamse beleidsinitiatieven zoals de productiviteits- en competitiviteitsagenda (de Vlaamse Versnelling), het programma Regelrecht, het actieplan Vergunningverlening, het geactualiseerde Vlaams Energie- en Klimaatplan en het Vlaams Defensieplan worden belangrijke stappen gezet om het concurrentievermogen, de productiviteit en de weerbaarheid van onze industrie te versterken. Het industrieplan sluit hier naadloos op aan, met een gedeelde ambitie rond duurzame groei en een sterke economische verankering.

De opvolging van het industrieplan verloopt via het Industrieforum, dat in 2025 tweemaal samenkwam en daarbij ook de Clean Industrial Deal en het advies van het expertencomité vergunningen besprak.

Nieuw investeringsprogramma voor de industrie van 2 miljard euro

Als rechtstreeks antwoord op de alarmkreet uit de industrie voorziet de Vlaamse Regering 2 miljard euro uit te trekken om concrete steun te geven aan sectoren die zwaar onder druk staan door hoge energiekosten, Europese klimaatverplichtingen en internationale concurrentie.

Transitiecontracten worden structureel verankerd zodat bedrijven financiële ademruimte krijgen om versneld te investeren in technologieën om te decarboniseren en tegelijkertijd competitief te blijven. Met dit programma grijpt Vlaanderen resoluut in om industriële verankering te verzekeren, hoogproductieve jobs te behouden en de internationale positie van Vlaanderen te versterken.

Het programma zal voortbouwen op de pilootoproep van vorig jaar, die investeringen in elektrische boilers en industriële warmtepompen ondersteunde. Negen projecten werden geselecteerd, goed voor een jaarlijkse CO₂-reductie van 82.000 ton. Nu wenst de Vlaamse Regering dit instrument fors op te schalen: van 100 miljoen euro in 2028 tot 200 miljoen in 2029, met een looptijd van tien jaar. Naast bestaande steunmaatregelen voor investeringskosten zouden hiermee nu ook operationele kosten kunnen worden ondersteund, zodat bedrijven sneller en met minder risico kunnen omschakelen.

2. Uitvoering acties 2025 en nieuwe acties 2026

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de acties uit het industrieplan die in 2025 werden gerealiseerd of opgestart. Het overzicht is opgebouwd volgens de prioritaire actiedomeinen van het actieplan en verduidelijkt per domein welke concrete stappen werden gezet.

Deze stand van zaken toont hoe het industrieplan zich vertaalt naar de praktijk en waar al vooruitgang is geboekt. Tegelijk geeft het een overzicht welke acties in 2026 verder worden opgevolgd.

Om in te spelen op een snel veranderende economische context wordt het industrieplan ook aangevuld met nieuwe acties. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande initiatieven en wordt ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en noden binnen de industrie.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 1 : Innovatie stimuleren

Afgerond

Binnen dit prioritair actiedomein werd werk gemaakt van de hervorming van het clusterbeleid en de speerpuntclusters met aandacht voor het stimuleren van innovatie binnen de Vlaamse industrie. Dit resulteerde op 4 juli 2025 in een mededeling aan de Vlaamse Regering waarin de krijtlijnen van deze hervorming worden toegelicht. Op 11 december 2025 werd ook een nieuwe oproep voor Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN) gelanceerd met als deadline 11 mei 2026, waarmee de hervormde aanpak concreet in uitvoering werd gebracht. De jurering van de ingediende projecten staat gepland voor het vierde kwartaal van 2026.

Lopend

De consultatie van de industriefederaties bij de uitwerking van het O&O&I-beleid verliep structureel via hun deelname aan de Stuurgroep O&O&I. Deze stuurgroep kwam in 2025 drie keer samen (op 12 maart, 14 mei en 26 september), waarbij de federaties actief input en feedback hebben aangeleverd. De verschillende specifieke trajecten in het kader van de verdere uitwerking van het O&O&I-beleid namen een vliegende start in 2025, met als eerste concrete resultaten de hervorming van het FWO tot 'het huis van elke excellente onderzoeker', waarbij onder meer een snellere doorstroom van doctorandi naar de arbeidsmarkt wordt gestimuleerd, én de ontwikkeling van een doelstellingenkader voor O&O&I dat expliciteert hoe onderzoek en innovatie bijdragen aan de grotere doelstellingen zoals bijvoorbeeld de productiviteitsgroei en concurrentiekracht.

Daarnaast worden de hogescholen versterkt zodat ook zij ten volle hun rol in het onderzoeks- en innovatie-ecosysteem kunnen opnemen. Hun regionale inbedding en nabijheid tot KMO's en industrie maken dat een versterkte O&O&I-werking leidt tot meer praktijkgericht onderzoek dat sneller resulteert in maatschappelijke en economische valorisatie.

In het eerste kwartaal van 2026 volgt de Vlaamse Roadmap voor middelzware en zware onderzoeksinfrastructuren. Ook binnen het beleid rond onderzoeksinfrastructuur worden kennisinstellingen en bedrijven dicht bij elkaar gebracht — zeker voor test- en pilootinfrastructuur — door bruggen te bouwen, drempels weg te nemen en onderzoeksgroepen te ondersteunen bij het uitwerken van solide exploitatieplannen. Tot slot zal het werk binnen het traject rond planlastvermindering eveneens de R&D-afdelingen van bedrijven ten goede komen.

In de context van de actie gericht op een sterkere inzet op valorisatie en impact van de vier strategische onderzoekscentra (Flanders Make, VITO, imec en VIB), evenals op hun samenwerking met de industrie, is de voorbije maanden toegewerkt naar een intentieverklaring tussen de industriefederaties en de strategische onderzoekscentra. Deze verklaring heeft als doel een meer gestructureerde samenwerking

op te zetten die de valorisatie in Vlaanderen versterkt en de innovatiekracht van de industrie vergroot. In de intentieverklaring worden zes werkstromen uitgewerkt, gericht op kennisvalorisatie, afstemming tussen onderzoek en sectorbehoeften, transparante samenwerkings- en IP-modellen, snellere opschaling van innovatie, strategische verankering in de Vlaamse waardeketen en een sterkere Europese positionering.

Met het oog op het optimaliseren, rationaliseren en vereenvoudigen van het Vlaams subsidie-instrumentarium voor de industrie werd een co-creatieproces opgestart tussen VLAIO en de leden van het Industrieforum. In dat kader vonden reeds drie workshops plaats (22 oktober 2025, 11 februari en 9 maart 2026). De werkzaamheden richten zich op drie hoofdthema's: (i) een trajectbenadering van innovatieprojecten in indiening, evaluatie en opvolging bij VLAIO, (ii) het ondersteunen van de implementatie van innovatieve oplossingen bij bedrijven, en (iii) een versterkte toeleiding van bedrijven naar VLAIO en zijn partners, met bijzondere aandacht voor kmo's. De eerste resultaten worden verwacht tegen het tweede kwartaal van 2026. In het verlengde hiervan werd eveneens een co-creatietraject opgezet om samen met de industriefederaties het VLAIO-steun-instrumentarium verder in de markt te zetten. Dit traject volgt dezelfde thematische focus en timing, met eveneens verwachte eerste resultaten in het tweede kwartaal van 2026.

Tot slot werd op 12 december 2025, in het kader van Regelrecht, een nota goedgekeurd door de Vlaamse Regering die voorziet in de verdere uitbouw van het e-loket voor ondernemers als *one-stop-shop* voor ondernemingen in Vlaanderen. Hiermee wordt verder ingezet op de uitbouw van VLAIO als centraal aanspreekpunt voor ondernemingen, inclusief de optimalisatie van het e-loket.

Nieuwe acties

➔ Uitwerken van een Vlaamse strategie kritieke en strategische materialen

De dubbele transitie van digitalisering en vergroening leiden tot een sterk stijgende vraag naar kritieke grondstoffen. Het is van cruciaal belang voor Vlaanderen om de economische groei die hierdoor wordt gestuwd, te bestendigen. Daarom zal een strategie kritieke en strategische grondstoffen uitgewerkt worden. Dit biedt kansen voor economische ontwikkeling en valorisatie, gezien het aanwezige netwerk van innovatieve bedrijven en onderzoekscentra in Vlaanderen die internationaal toonaangevend zijn. Deze strategie wordt ontwikkeld binnen en rekening houdend met het bestaande Europese kader. Met het oog op het verminderen van de afhankelijkheid van een beperkt aantal derde landen heeft de Europese Commissie de voorbije jaren de *Critical Raw Materials Act* en het *RESourceEU*-actieplan uitgewerkt. Daarin worden voor 2030 volgende benchmarks vooropgesteld: minstens 10% van de materialen ontginnen in de EU, 40% verwerken in de EU, 25% uit recyclage halen, en niet meer dan 65% van een materiaal kan uit één derde land afkomstig zijn.

➔ Deelname aan Belangrijke Projecten van Gemeenschappelijk Europees Belang

In lijn met het Vlaams Regeerakkoord blijft Vlaanderen inschrijven op 'Belangrijke Projecten van Gemeenschappelijk Europees Belang'. Dit kader biedt een bijzondere vorm van alternatieve staatssteun voor grensverleggende innovaties en investeringen die anders moeilijk haalbaar zouden zijn voor bedrijven. Een deelname aan oproepen voor blijken van belangstelling voor de *IPCEI-Circular Advanced Materials*, de *IPCEI-Artificial Intelligence* en de *IPCEI-Advanced Semiconductor Technologies* wordt voorbereid. De opportuniteit voor deelname aan de *IPCEI-Innovative Nuclear Technologies*, met o.a. een focus op Small Modular Reactors (SMRs), wordt onderzocht. Vastlegging voor steun aan projecten wordt voor de eerste groep verwacht in 2026-2027 en voor *Innovative Nuclear Technologies* in 2027-2028. Later worden nog nieuwe initiatieven verwacht in het domein van autonome voertuigen en biotechnologie. Deze oproepen richten zich steeds tot economische spelers die via diverse

partnerschappen in de Europese waardeketen willen deelnemen aan innovatieve projecten op Europese schaal. Voldoet een voorstel aan de geldende criteria, dan kan Vlaanderen het formeel opnemen in de IPCEI-portfolio, waardoor bedrijven de nodige ondersteuning kunnen krijgen om hun innovatie- en investeringsprojecten te realiseren.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 2: Industrie ondersteunen richting decarbonisatie

Afgerond

Binnen dit prioritair actiedomein werd de Programmanota 2026-2030 “Klimaatsprong voor de industrie – Transitieprogramma voor een koolstofarme en competitieve energie-intensieve industrie tegen 2050” uitgewerkt. De betrokkenheid van de industrie bij de uitwerking van maatregelen om de Vlaamse broeikasgasemissiedoelstellingen tegen 2030 te realiseren, is op die manier ook structureel verankerd. De programmanota werd op 17 oktober 2025 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en officieel gelanceerd op 3 februari 2026. Deze nota vormt sindsdien het inhoudelijk kader voor de verdere uitrol van Klimaatsprong voor de Industrie. Het programma 2026-2030 richt zich op vier pijlers: beleidsaansturing en regelgeving, financiering van de industriële transitie, infrastructuur en betaalbare energie, en innovatie. Een benchmarkstudie werd uitgevoerd waarbij een selectie gemaakt werd van voor Vlaanderen relevante bijpascontracten in het buitenland (onze buurlanden, Denemarken, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Europese Commissie) en de toepasbaarheid ervan voor energie-intensieve industrieën zoals staal, chemie en de raffinaderijen.

In uitvoering van de actie ‘Inzetten van instrumenten gericht op het steunen van investeringen in decarbonisatie, lanceerde de Vlaamse Regering vorig jaar voor het eerst een pilootoproep voor transitiecontracten (*contracts for difference*), wat goed was voor 70 miljoen euro gespreid over tien jaar (oftewel jaarlijks 7 miljoen). Die oproep focuste op investeringen in elektrische boilers en industriële warmtepompen: sleuteltechnologieën om energie-intensieve warmteprocessen in de industrie te verduurzamen. Negen industriële projecten kregen steun toegekend en zullen samen jaarlijks 82.000 ton CO₂-uitstoot verminderen. De Vlaamse Regering wenst dit initiatief nu structureel te verankeren en het budget aanzienlijk te verhogen, tot een programma dat 2 miljard euro ondersteuning biedt aan de Vlaamse industrie (100 miljoen euro in 2028 en 200 miljoen euro in 2029, en dat over een periode van 10 jaar). Dit zou dan ook de grootste ondersteuning ooit in Vlaanderen binnen één programma voor de industrie betekenen.

Daarnaast werden binnen het Moonshotprogramma verschillende gerichte bijsturingen doorgevoerd om de valorisatie van onderzoeksresultaten te versterken. Zo werd de interactie tussen onderzoeksconsortia en bedrijven verdiept via project-specifieke *Advisory Boards*, werd een jaarlijks budget gereserveerd voor *Later Stage Innovation*-projecten en werd de betrokkenheid van bedrijven versterkt door het vereisen van meerdere *letters of intent* met een financiële of *in-kind* bijdrage.

De evaluatie van de mogelijke verlenging van de energiebeleidsovereenkomsten werd afgerond in december 2025. De eindrapportering werd op 13 januari 2026 opgeleverd en werd in februari publiek beschikbaar gemaakt.

Voor de competitiviteit van de Vlaamse energie-intensieve industrie op middellange termijn is een zekere en betaalbare energiemix (hernieuwbare, fossiele en nucleaire bronnen) essentieel. Daarbij wordt de mogelijke bijdrage onderzocht van kleine modulaire reactoren (SMR's), die zowel koolstofarme elektriciteit als hoge-temperatuurwarmte en grootschalige energieopslag kunnen leveren. Het eventueel toepassen van SMR's in Vlaanderen vraagt samenwerking tussen alle betrokken actoren. Zowel ondernemingen met interesse in directe investeringen als grote energieafnemers zijn cruciale partners. Daarom werd in 2025 de Vlaamse SMR-alliantie gelanceerd: industriële leiders,

nucleaire experts, voorzieners van haveninfrastructuur, sectorfederaties, kennisinstellingen en overheidsvertegenwoordigers bundelen hun krachten in een publiek-private samenwerking. De alliantie werkt randvoorwaarden en afwegingskaders uit die publieke en private actoren in staat stellen om binnen hun verantwoordelijkheden weloverwogen strategische beslissingen te nemen over de mogelijke uitrol van SMR's in Vlaanderen. De Vlaamse overheid ondersteunt deze alliantie met expertise om het proces effectief te versnellen en de invoering van SMR-technologieën mogelijk te maken. Het departement WEWIS heeft, in samenwerking met VLAIO, een studieopdracht gelanceerd om een Vlaams stappenplan te ontwikkelen m.b.t. de mogelijke invoering van small modular reactors in Vlaanderen.

In het kader van de opstart van een overleg over netflexibiliteit, -stabiliteit en -congestie organiseerde VEKA op 22 januari 2026 een Stroomgroep met relevante stakeholders, waaronder de industrie-federaties, om de situatie en mogelijke acties te bespreken.

De intensieve begeleiding van energie-intensieve bedrijven op hun pad naar decarbonisatie vormt een onderdeel van de recurrente werking van VLAIO. Dit geldt eveneens voor de gerichte inzet van strategische ecologiesteun ter ondersteuning van industriële centra, onder meer in de havens en andere industriële clusters, en voor de begeleiding van grote decarbonisatieprojecten via een aanpak op maat, waarbij verschillende steuninstrumenten gecombineerd worden. De Vlaamse en Waalse Regering engageerden zich, samen met 17 Vlaamse en Waalse bedrijven uit de energie-intensieve industrie, om de waardeketen voor de afvang en de opslag van koolstofdioxide (CCS) op gang te brengen. Op 6 november 2025 werd hiertoe een gezamenlijke verklaring ondertekend. De Vlaamse en Waalse Regering willen de betrokken bedrijven (pioniers en volgers) duidelijk maken dat ze alles in het werk zullen stellen wat redelijkerwijs mogelijk is om voor de projecten van die bedrijven daadwerkelijk tot een definitieve investeringsbeslissing te komen.

Wat betreft CO₂-afvang, -transport, -hergebruik en -opslag (CCUS) werd op 24 oktober 2025 door de Vlaamse Regering Fluxys c-grid aangewezen als beheerder van het Vlaamse CO₂-vervoersnetwerk.

Om een stabiel investeringsklimaat voor bijkomende hernieuwbare energieproductie te verzekeren, werd beslist om de hernieuwde ondersteuning voor windenergieproductie op te starten vanaf januari 2026.

Het principe van technologie-neutraliteit wordt gehanteerd als een horizontaal uitgangspunt binnen de verschillende beleidsinitiatieven en blijft een aandachtspunt in de verdere uitwerking van het beleid.

Lopend

Binnen het prioritair actiedomein 'De industrie ondersteunen richting decarbonisatie' werden in 2025 diverse acties verder uitgewerkt, met als doel de Vlaamse industrie te begeleiden in de transitie naar een klimaatneutrale en competitieve toekomst.

De actualisering van de Vlaamse waterstofstrategie werd in 2025 aangevat. Parallel hieraan wordt de inzet van groene en andere vormen van waterstof bekeken in het kader van het RFNBO actieplan voor de industrie en de implementatie van de RED III richtlijn (zie ook verder). Beide oefeningen zijn bijzonder uitdagend in het licht van de sterk gewijzigde economische realiteit, de complexe industriële context, de toegenomen onzekerheid op de waterstofmarkt en het strikte en ambitieuze Europese regelgevingskader rond waterstof.

Het blijven investeren in de kwaliteit van data om de impact van decarbonisatiemaatregelen en het reductiepotentieel beter te monitoren blijft een aandachtspunt. De impact van de VLAIO-steun op

decarbonisatie wordt reeds in kaart gebracht. In de loop van 2026 wordt onderzocht op welke manier deze monitoring verder kan worden versterkt.

Wat betreft het verkennen van de mogelijkheden en potentiële vervolgstappen die voortvloeien uit het recent afgeronde project EnergieGrip, uitgevoerd in opdracht van de netbeheerders, werden de industriefederaties essenscia, Fevia en Agoria betrokken.

Daarnaast werd reeds eerder input gevraagd aan, en aangeleverd door, de industrie in het kader van het decreet inzake flexibele aansluitingen dat intussen door het Vlaams Parlement is aangenomen.

Wat betreft de ondersteuning van investeringen in duurzame technologieën werd gestart met een evaluatie en hertekening van de bestaande steuninstrumenten, zoals de Ecologiepremie Plus, GREEN en de Strategische ecologiesteun. VLAIO werkt dit uit, in afstemming met VEKA om de samenhang en complementariteit tussen de instrumenten te versterken. Deze afstemming geldt eveneens voor de vergroening van de industriële warmtevraag, waarbij de bestaande instrumenten van VLAIO en VEKA beter op elkaar worden afgestemd.

De compensatieregeling voor indirecte emissiekosten (CIE) werd behouden als een cruciaal instrument om de internationale competitiviteit van onze energie-intensieve industrie te waarborgen en koolstoflekage te vermijden. Voor de emissiejaren 2022 en 2023 werd het uitzonderingsmechanisme geactiveerd, met uitbetaling eind 2025. De geplande uitgaventoetsing, waarbij ook de industriefederaties worden betrokken, is lopende en zal in het voorjaar van 2026 worden afgerond. Op 22 december 2025 publiceerde de Europese Commissie een amendement op de richtsnoeren voor het systeem van compensatie van indirecte emissiekosten, wat verder wordt meegenomen in de beleidsmatige afwegingen voor een toekomstig steunkader met respect voor aangegane engagementen en investeringszekerheid.

Samen met PMV en het Vlaams Energiebedrijf (VEB) wordt onderzocht welke mogelijkheden, opportuniteiten, wenselijkheid en haalbaarheid er zijn voor publiek-private samenwerking bij de financiering van klimaat-, energie- en decarbonisatieprojecten. PMV en VEB zijn hierover met elkaar in overleg en verkennen verdere pistes. In dat kader wordt ook de mogelijke inzet bekeken van kleine modulaire kernreactoren (SMR's) als innovatieve technologie en mogelijke aanvulling op hernieuwbare energie binnen een robuuste, betaalbare en duurzame Vlaamse energiemix. De mogelijkheden rond kleine modulaire reactoren (SMR's) in Vlaanderen worden onderzocht en hiervoor werd een stappenplan opgemaakt dat aangeeft welke stappen de Vlaamse Regering verder kan zetten om SMR-projecten in Vlaanderen desgewenst van de grond te krijgen.

Momenteel lopen de verdere stappen voor de implementatie van de Vlaamse CO₂-transportwetgeving, waaronder de opmaak van het technisch reglement, de coördinatie met de vervoersnetwerkbeheerder en de voorbereiding van aanpassingen aan de regelgeving. Daarnaast wordt de aanwijzing van een beheerder voor de lokale cluster in het Antwerps havengebied voorbereid.

Tot slot wordt gewerkt aan de omzetting van de RED III-bepalingen inzake RFNBO's voor industriële waterstofgebruikers. VLAIO stelt hiervoor een actieplan op om invulling te geven aan de verplichtingen rond de integratie van hernieuwbare energie in de industrie, inclusief de RFNBO-doelstelling. Parallel worden decretale bepalingen voorbereid en wordt onderzocht via welke maatregelen de mogelijkheden rond blauwe waterstof in Vlaanderen kunnen worden gevaloriseerd.

Actualisatie bestaande acties

➔ **Uitrollen van de programmanota Klimaatsprong voor de Industrie**

Sinds begin 2026 is de nieuwe programmanota *Klimaatsprong voor de Industrie* in werking, opgesteld in overleg met stakeholders en gebaseerd op de geactualiseerde roadmapstudie 'Naar een koolstofcirculaire industrie', met aandacht voor internationale competitiviteit. Voor 2026 ligt de focus onder meer op het monitoren van de voortgang van de industriële transitie, het proactief identificeren van Vlaamse industriële belangen in EU-initiatieven, het uitvoeren van een studie naar marktstimulatie van low-carbonproducten door middel van criteria in publieke aanbestedingen, het ontwikkelen van een mechanisme voor het vermijden van 'first movers'-nadelen bij infrastructuurinvesteringen, het evalueren en opschalen van het *contracts for difference*-instrument, het bijdragen aan de discussies over betaalbare en beschikbare energie, en het formuleren van een advies om het Moonshotprogramma te versnellen met het oog op valorisatie.

➔ **Aanpassen van de Vlaamse regelgeving inzake compensatie van indirecte emissiekosten**

Op basis van de Europese richtsnoeren, die eind december 2025 zijn gepubliceerd en een uitbreiding van de sectoren toelaten, wordt de Vlaamse wetgeving rond deze compensatie in 2026 aangepast met het oog op toepassing vanaf het emissiejaar 2026. In de eerste helft van 2026 wordt ook de uitgaventoetsing rond compensatie van indirecte emissiekosten afgerond, inclusief een internationale vergelijking van modaliteiten en budgettaire impact.

➔ **Uitwerken van de modaliteiten voor nieuwe oproepen voor transitiecontracten**

Uitwerken van de modaliteiten voor nieuwe oproepen voor transitiecontracten, in het kader van het nieuwe investeringsprogramma van 2 miljard euro.

➔ **Opzetten van energiebeleidsovereenkomsten post-2026**

Een vernieuwd kader voor energiebeleidsovereenkomsten (EBO's) wordt uitgewerkt voor de periode na 2026, waarbij de resultaten en aanbevelingen van de evaluatie actief worden vertaald in een versterkte en toekomstgerichte aanpak.

Nieuwe actie

➔ **Inzetten op elektrificatie en netcongestie**

Het is essentieel dat Vlaanderen ervoor zorgt dat er voldoende toegang is tot het elektriciteitsnet. Congestie op het elektriciteitsnetwerk moet worden vermeden alsook de hindering van industriële activiteiten daardoor. Het decreet inzake flexibele aansluitovereenkomsten, dat eind 2025 goedgekeurd werd door het Vlaams Parlement, maakt flexibele aansluitingen mogelijk op het distributienet en het plaatselijk vervoersnet in gebieden met netcongestie. Nieuwe of zwaardere aansluitingen kunnen zo sneller of kosteneffectiever gebeuren in afwachting van een netinvestering. In 2026 wordt er een Flexibiliteitsplan 2030 opgesteld met een prominent luik voor industrie, waarin acties uitgewerkt worden met als doel het potentieel aan flexibiliteit in de industrie in kaart te brengen en te valoriseren. Hiermee wordt de toegang tot het net voor industriële sites en gebruikers, in het geval van netcongestie, verzekerd.

Ter ondersteuning van de noodzakelijke netinvesteringen wordt het eigen vermogen van distributienetbeheerder Fluvius versterkt met 1,56 miljard euro. Daarnaast wordt het technisch reglement voor het distributienet en het plaatselijk vervoernet aangepast met het oog op de operationalisering van het FCA-decreet en de invoering van maturiteitscriteria bij de beoordeling van aanvragen voor netaansluiting en netversterking. Tevens wordt gewerkt aan een decretaal prioriteringskader voor zones waar netcongestie aanwezig is of dreigt, om beschikbare netcapaciteit gerichter en efficiënter toe te wijzen.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 3: Een goede afstemming verzorgen tussen het omgevingsbeleid en de industrie en volop inzetten op de circulaire economie

Afgerond

In het kader van dit prioritair actiedomein werd het advies van de expertencommissie vergunningen opgeleverd (september 2025), wat een waardevol kader biedt om de vergunningenprocedures voor de Vlaamse industrie te vereenvoudigen, te versnellen en beter af te stemmen op de behoeften van bedrijven, zodat innovatie en investeringen in de industrie worden ondersteund. Hieruit volgde een actieplan rond vergunningverlening, uitgewerkt in nauwe betrokkenheid met de industrie en met bijzondere aandacht voor snel realiseerbare verbeteringen. De conceptnota van het actieprogramma vergunningverlening werd op 19 december 2025 ter mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De industrie staat positief tegenover de oprichting van een stuurgroep voor de opvolging van de uitvoering.

Daarnaast werd één aanspreekpunt voor de industrie (SPOC) aangeduid binnen het Beleidsdomein Omgeving, waardoor de communicatie en afstemming tussen industrie en omgevingsbeleid werd verduidelijkt en gecentraliseerd.

Het periodiek structureel overleg tussen de industrie, de leidend ambtenaren en het kabinet van het beleidsdomein Omgeving werd opgestart en vond reeds tweemaal plaats (2 juni en 10 oktober 2025). Daarnaast werkt de werkgroep Omgeving, gecoördineerd door de SPOC, aan de uitvoering van acties uit het actieplan industrie via thematische werkgroepen. In dat kader vonden reeds thematische werkgroepen plaats rond vergunningen en water.

In het kader van de overheid als *'civil servant'* werd de VIP-cel versterkt. De rolverdeling tussen VIP-bemiddelaars en gewestelijke omgevingsambtenaren werd verduidelijkt, waarbij de VIP-bemiddelaar optreedt als verbindende *'matchmaker'*. Een realisatiegerichte attitude wordt ondersteund via opleidingen binnen het departement Omgeving en via overleg met andere entiteiten. Daarnaast wordt gewerkt aan een tevredenheidsenquête bij bedrijven die recent een vergunningsaanvraag hebben ingediend.

Tevens werd in overleg tussen de industriefederaties en de OVAM een actieplan voor de vereenvoudiging van de grondstofverklaring opgesteld.

De omzetting van de richtlijn industriële emissies (RIE-richtlijn) werd, na afstemming met de industrie, op 12 december 2025 voor een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering, met aandacht voor verminderde gold-plating.

Lopend

Het bewaken van het principe van *'no gold-plating'* bij vergunningverlening, en bij de omzetting van Europese regelgeving, is een blijvend aandachtspunt. Voor de omzetting van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) en de aanbevelingen van de PFAS-commissie werden stakeholders actief betrokken en bijsturingen doorgevoerd.

Voor het lozen van (micro)polluenten werd gewerkt aan een uniform rechtskader via een VLAREM-aanpassing. De aanname van de VLAREM-trein bedrijfsafvalwater werd aangepast om extra overleg met de betrokken stakeholders mogelijk te maken en het voorstel verder te optimaliseren. Een impactanalyse voor zorgwekkende stoffen moet nog worden opgemaakt.

In uitvoering van de Kaderrichtlijn Water werd op 14 juli 2025 de *Blue Deal*-nota goedgekeurd. Deze schetst de aanpak voor een doelfasering met aandacht voor economische impact. De industrie vraagt dat afgezwakte doelstellingen worden gebaseerd op BBT (Best Beschikbare Techniek) en niet op BBT+. In dit kader werd een *high-level* debat opgestart onder leiding van Hans Bruyninckx, werd de klankbordgroep van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) uitgebreid en werd de BBT+-tool afgestemd met de sectoren, met evaluatie na één jaar. Het handelingskader voor PFAS in bemalingswater werd op 19 december 2025 voor een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De milieukwaliteitsnormen (MKN) voor water zullen worden geactualiseerd in het kader van de publieke consultatie van de stroomgebiedsbeheerplannen in het najaar van 2026. De stoffenlijst werd reeds overgemaakt aan de adviesraden, de stoffenfiches volgen nog. De industrie vraagt een bijstelling van de MKN voor kobalt en molybdeen.

Op Europees niveau werd door Vlaanderen aandacht gevraagd voor conflicterende doelstellingen, onder meer inzake waterbesparing en vuilvracht. In december 2025 kondigde de Europese Commissie de "omnibus milieu" aan, met aanpassingen aan de Kaderrichtlijn Water en de Richtlijn Industriële Emissies. De Europese Commissie staat open voor concrete praktijkvoorbeelden, wat kansen biedt voor Vlaanderen. Het nauw betrekken van de industrie bij de standpuntbepaling is hierbij van groot belang.

Bij de implementatie van de natuurherstelwet wordt rekening gehouden met socio-economische impact en er is overleg met economische actoren voorzien. VOKA is hierbij namens de industrie betrokken.

Daarnaast wordt gewerkt aan de omzetting van het PFAS-actieplan en het plan voor Zeer Zorgwekkende Stoffen in concrete acties, met een gebiedsspecifieke en risicogebaseerde aanpak. In juli 2025 werd een voortgangsrapportering aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Momenteel wordt gewerkt aan een beleidsplan zorgwekkende stoffen met bijhorend actieplan. De sterk oplopende kosten voor PFAS-zuivering vormen een belangrijk knelpunt. Vanuit de industrie wordt gevraagd om een maatschappelijke kosten-batenanalyse en is er grote bezorgdheid over het voorgestelde financieringsmechanisme voor PFAS-vervuiling.

Nieuwe actie

➔ Opbouwen van circulaire biomassahubs

De agrovoedingssector is een strategische pijler van de Vlaamse industrie, met een sterke verankering in primaire productie, verwerking en export. Vlaanderen beschikt bovendien over circa 3 miljoen ton agrovoedingsreststromen per jaar waarvan vandaag al een groot deel wordt gevaloriseerd, maar al te vaak nog in laagwaardige toepassingen zoals bio-energie, diervoeder of bodemnutriënten.

De transitie naar een circulaire en biogebaseerde economie biedt een duidelijke kans om deze biomassa hoogwaardiger te benutten en nieuwe, innovatieve waardeketens te ontwikkelen. Door circulaire biomassahubs op te bouwen – met gedeelde infrastructuur, expertise en marktkoppeling – kan Vlaanderen productiviteitsgroei, industriële vernieuwing en economische valorisatie versnellen. Dergelijke hubs maken het mogelijk agrovoedingsreststromen om te zetten in hoogwaardige halffabricaten en producten, zoals functionele voedings- en voedingrediënten, biogebaseerde materialen en chemische of cosmetische bouwstenen.

In nauwe samenwerking met bedrijven en (lokale) overheden worden inzichten uit lopend en afgerond onderzoek versneld vertaald naar operationele hubs, met expliciete aandacht voor economische haalbaarheid, regelgeving, logistieke randvoorwaarden en marktvraag.

Hernieuwbare grondstoffen moeten evenwaardig behandeld worden als gerecycleerde grondstoffen, voor zover de van toepassing zijnde duurzaamheidscriteria gerespecteerd blijven, en daarbij een correcte toepassing van de cascade van waardebehoud voor het gebruik van biomassa nagestreefd wordt.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 4: Talent verder ontwikkelen en er volop op inzetten

Afgerond

Met het decreet over de lerenden en organisatie in het onderwijs, goedgekeurd op 18 juli 2025, werd de aanpassing van de stageregeling juridisch verankerd, met inwerkingtreding vanaf het schooljaar 2025-2026. Werkplekleren wordt voortaan georganiseerd als verplichte leerlingenstage in het tweede leerjaar van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit en in alle zevende jaren gericht op instroom in de arbeidsmarkt. In de dubbele finaliteit en in het eerste leerjaar van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit kan werkplekleren flexibel worden ingevuld, al dan niet in de vorm van een leerlingenstage of via andere vormen van werkplekleren.

Het inrichten van opleidingstrajecten die volledig bij werkgevers kunnen plaatsvinden werd gerealiseerd. De hervorming van de Individuele Beroepsopleiding (IBO) werd 19 december 2025 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De nieuwe regelgeving trad op 1 januari 2026 in werking.

Binnen de actie 'Inzetten op talent- en competentieontwikkeling via het toevoegen van een specifieke STEM-focus aan de ondernemerschapstrajecten van de Syntra' werd beslist dat de modules van Syntra met een STEM-focus voortaan standaard vallen onder een hogere financiering. Daarnaast doorliep Syntra het afgelopen jaar een traject om het aanbod verder te versterken met STEM-gerichte opleidingen voor bedrijven, met het oog op *upskilling* en *reskilling* van werknemers.

Op het vlak van arbeidsmarktbeleid gaf de Vlaamse Regering op 19 december 2025 goedkeuring aan het opleidingsoffensief 'Vlaanderen Leert!', met 31 acties onder zes krachtlijnen. Het doel is de opleidingsdeelname te verhogen en de mismatch tussen beschikbare competenties en de behoeften van de arbeidsmarkt aan te pakken. Daarnaast worden werknemers voorbereid op transitie via dit opleidingsoffensief, zodat hun inzetbaarheid op een snel veranderende arbeidsmarkt wordt verhoogd.

Voor economische migratie geldt sinds 1 mei 2025 een *fast lane* voor hooggeschoolden, met een maximale doorlooptijd van 15 dagen voor het Vlaamse luik van aanvragen voor een *single permit*. Vanaf 1 mei 2026 wordt een maximumtermijn van gemiddeld 30 dagen (maximaal 45 dagen in piekperiodes) toegepast voor de overige dossiers.

Op de migratielijst van middengeschoolde knelpuntberoepen is met functies zoals elektrotechnicus en procesoperator in de chemische industrie specifiek aandacht voor de industrie. Deze lijst werd op 1 december 2025 geactualiseerd, is in werking getreden op 1 januari 2026 en heeft een looptijd van twee jaar. Tenslotte bieden de Internationale Huizen, waarvan de werking werd verlengd tot eind 2026, op een laagdrempelige manier informatie, begeleiding en doorverwijzing voor arbeidsmigranten die in Vlaanderen toekomen en hun weg moeten zoeken.

Lopend

Op het vlak van onderwijsbeleid werd de studiekeuzebegeleiding verder uitgebouwd. De website Onderwijskiezer ondersteunt leerlingen, ouders, leerkrachten en CLB-medewerkers bij studie- en beroepskeuze. Binnen het project Keuzebegeleiding SO-HO-AM (secundair onderwijs – hoger onderwijs – arbeidsmarkt) werden nieuwe tools ontwikkeld om het keuzeproces volgens de zes keuzetaken krachtig te ondersteunen. Voor de overgang naar het hoger onderwijs werd de studie-informatiedagen (SID-in) keuzetool geïntroduceerd, terwijl het exploratie-instrument Columbus leerlingen van de 3de graad secundair onderwijs inzicht biedt in hun interesses, vaardigheden en capaciteiten. Columbus wordt momenteel aangepast zodat ook leerlingen die zich naar de arbeidsmarkt oriënteren, feedback kunnen ontvangen. Het expertenteam Columbus binnen de VLUHR werkt hiervoor aan de voorbereiding.

De Talentcenters werden verder uitgerold. Sinds april 2023 zijn zeven centra operationeel voor leerlingen van het 6e leerjaar en de 1e graad secundair onderwijs. Via wetenschappelijk onderbouwde testbatterijen worden cognitieve vaardigheden, interesses en talenten in kaart gebracht en gerapporteerd in individuele talentenrapporten.

De financiering van technische en beroepsgerichte opleidingen werd afgestemd op de reële noden. Via het onderwijsdecreet XXXVI werd een rechtsgrond gecreëerd voor bijkomende werkingsmiddelen voor de duurste richtingen TSO, BSO en KSO. De Vlaamse Regering gaf hier op 19 december 2025 haar eerste principiële goedkeuring aan. In juli 2025 werd een onderzoeksopdracht gegund om de schoolfactuur voor deze studierichtingen in kaart te brengen, zodat de bevindingen kunnen worden meegenomen bij de uitwerking van toekenningscriteria. De extra werkingsmiddelen zullen beschikbaar zijn vanaf schooljaar 2026-2027.

Het stimuleren van hybride professionele carrières door bedrijven te laten participeren in het beroeps- en technisch onderwijs werd verder vormgegeven via de inzet van gastleraren. Onderwijsinstellingen in het basisonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs kregen de mogelijkheid om externen uit de publieke en private sector aan te trekken voor het verzorgen van lesopdrachten, op basis van hun expertise en ervaring in de arbeidsmarkt en de bedrijfswereld. In het kader van de aanpak van het lerarentekort werd deze maatregel verlengd via het decreet van 18 juli 2025, met de bepaling dat de regeling geëvalueerd zal worden. Naast een finale evaluatie in het schooljaar 2029–2030 is een eerste tussentijdse evaluatie voorzien in het schooljaar 2025–2026. In februari 2026 worden onderwijsinstellingen uit alle betrokken onderwijsniveaus bevroegd, zowel instellingen die gebruikmaakten van gastleraren als een steekproef van instellingen die dat niet deden. Deze bevraging moet inzicht geven in de toepassing en impact van de maatregel en nagaan of het bestaande regelgevend kader verdere bijsturing vereist. De komende maanden zal worden bekeken welke instantie de verschillende samenwerkingsmogelijkheden tussen onderwijs en bedrijfsleven kan coördineren.

Ook het duaal leren en werkplekleren werd verder geoptimaliseerd. Het actieplan ‘Duaal Leren in Vlaanderen’ omvat 19 acties om de drempels voor scholen en bedrijven te verlagen, met analyse in schooljaar 2025-2026 en regelgevende trajecten in schooljaar 2026-2027. Sectoren werden gemobiliseerd via de 9^e generatie sectorconvenants en addenda (verlengd tot 30 juni 2026) om de

kwaliteit en kwantiteit van duale werkplekken te verhogen. Sectorfondsen en partnerschappen dragen zowel kwantitatief als kwalitatief bij aan werkplekieren, er zal ook bekeken worden hoe sectoren zonder convenant kunnen bijdragen aan de realisatie van het arbeidsmarktbeleid.

VDAB werkt samen met het Industrieforum en de provinciale Job- en OpleidingsPunten Industrie (J&OPI's) om de instroom van werkzoekenden en inactieven in de industrie sectoroverschrijdend te versterken. Samenwerkingsovereenkomsten met sectorale loopbaanfondsen zijn vernieuwd, zodat gezamenlijke projecten kunnen worden ontwikkeld en uitgevoerd, met een betere positionering van de industrie bij werkzoekenden.

Met het oog op het aantrekken van gerichte tewerkstelling van internationale ondernemers en innovatoren wordt een *fast lane* uitgewerkt voor internationale start ups en innovatieve ondernemingen, met als doel de doorlooptijd naar effectieve tewerkstelling middels een zogenaamde beroepskaart aanzienlijk te verminderen. Deze *fast lane* wordt operationeel georganiseerd in samenwerking tussen het departement WEWIS en incubatoren en acceleratoren die instaan voor de selectie, begeleiding en opvolging van de betrokken start-ups en innovatieve ondernemingen.

De sectorconvenanten worden ingezet als hefboom om de koppeling tussen onderwijs, arbeidsmarkt en industrie te versterken. In de 10de generatie convenanten (1 juli 2026 – 30 juni 2028) wordt gewerkt aan instroom, zijinstroom, levenslang leren, werkbaar werk en de inclusie van kwetsbare groepen, zoals NEET-jongeren, 55+, personen met migratieachtergrond en langdurig zieken. Door de resultaatgerichte financiering van 70% wordt de impact van de sectorconvenanten versterkt, zodat deze een hefboom vormen voor competitieve en toekomstgerichte industrie.

Tot slot werden Europese middelen optimaal benut. VDAB gebruikte in 2025 het Europees Globaliseringsfonds (EGF) om collectieve ontslagen op te vangen bij bedrijven zoals Sappi, Van Hool en BelgaN. Voor Audi, Casa en Tupperware zijn aanvragen ingediend, nog in afwachting van goedkeuring vanuit Europa.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 5: Onze strategische infrastructuur, waaronder de havens, sterker maken

Lopend

Binnen het prioritair actiedomein 'Onze strategische infrastructuur, waaronder de havens, sterker maken' werd in 2025 ingezet op de verdere uitbouw van duurzame, multimodale en internationale infrastructuur, met bijzondere aandacht voor havens als industriële centra en knooppunten voor zero-emissievrachtvervoer.

Op het vlak van regelgeving voor duurzame vrachtvervoeroplossingen verloopt de aanpassing in twee sporen. Voor bijkomende massa's voor emissievrije voertuigen wordt gewerkt via een Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) dat nog moet worden voorgelegd voor de tweede principiële goedkeuring.

Het beleid rond zero-emissie vracht werd verder uitgewerkt, met oplevering van het rapport Zero-emissievrachtvervoer. In dit studietraject werden ook informatieve brochures voor de transportsector ontwikkeld en gepubliceerd. Daarnaast zijn laadprognosekaarten beschikbaar gesteld, die inzicht geven in de toekomstige laadbehoefte van vracht- en bestelwagens in Vlaanderen.

De bijkomende lengte en hoogte van voertuigen valt onder federale bevoegdheid, maar Vlaanderen voert via het proefproject 'Milieuvriendelijk Uitzonderlijk Vervoer' experimenten uit met langere en

hogere voertuigen. De eerste evaluatiecommissie is begin maart 2026 samengekomen om alle practica m.b.t. de evaluatiecyclus vast te leggen.

Om multimodale oplossingen te versterken, werd gewerkt aan een actieplan binnenvaart en aan de update van de Vlaamse spoorstrategie. Het actieplan binnenvaart zal in maart voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse spoorstrategie wordt momenteel nog verder geactualiseerd om te komen tot een toekomstgericht spoorbeleid.

Havenbedrijven worden verder ondersteund als industriële centra en betrokken bij het uitrollen van industrieel beleid. Dit gebeurt onder meer via de bijdrage aan de Europese Havenstrategie, waarbij de link met industrieel beleid wordt gelegd. Vanuit het departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) werd een expert gedetacheerd naar de Europese commissie om de strategie mee uit te werken. De Europese Commissie heeft de Europese Havenstrategie op 4 maart 2026 gepubliceerd. Hierop kan telkens terug input worden aangeleverd, en hiervoor wordt nauw samengewerkt met o.a. de havenbedrijven en de leden van het industrieforum.

Voor schepen die geen CO₂ meer uitstoten en voor de uitrol van walstroominfrastructuur in de Vlaamse zeehavens, met focus op container- en passagiersvaart, heeft de Vlaamse Regering op 19 december 2025 haar principiële goedkeuring gegeven aan een ontwerp van besluit dat subsidies mogelijk maakt. Het goedgekeurde ontwerp legt het juridisch kader vast voor een oproepprocedure. Na definitieve goedkeuring zal VLAIO op basis van dit kader een projectoproep lanceren voor de ondersteuning van walstroominfrastructuur.

Ten slotte wordt gewerkt aan de uitbouw van een internationaal havenbeleid, in overleg met de Vlaamse havens, het Departement Kanselarij en Bestuur (DKBUZA) en andere betrokken departementen en agentschappen.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 6: Samen met de federale overheid werken aan een samenhangend en gecoördineerd beleid

Lopend

Binnen het prioritair actiedomein 'Samen met de federale overheid werken aan een samenhangend en gecoördineerd beleid' werd in 2025 ingezet op structurele interfederale samenwerking om Vlaamse industriële noden en prioriteiten maximaal te verankeren in het federale beleidskader, met bijzondere aandacht voor industriebeleid, administratieve vereenvoudiging en energie.

Vlaanderen nam actief deel aan de opstart van de interfederale agenda MAKE2025-2030, waarvan de kick-offvergadering op hoog niveau eind juni 2025 plaatsvond. Tijdens deze vergadering werd het programma MAKE2025-2030 gelanceerd als interfederaal plan om de Belgische industrie te versterken en haar transitie naar een duurzame, innovatieve en competitieve sector te ondersteunen. Tegelijk werd beslist om, op basis van de economische en politieke prioriteiten, drie thematische werkgroepen op te richten, met name rond energie, de verdediging van de economische belangen en administratieve vereenvoudiging.

Voor de werkgroep 'Verdediging van de economische belangen' droeg Vlaanderen bij aan een actieplan met vier pijlers:

1. Economische en strategische belangen: met acties rond monitoren strategische afhankelijkheden, valorisatie van de immateriële activa van ondernemingen, toegang tot financiering etc. Binnen deze werkgroep zal er ook verder ingezet worden op de uitwerking en opvolging van maatregelen

die mogelijke hefboomen identificeren die de industriële circulariteit kunnen versterken en de beschikbaarheid van grondstoffen en strategische materialen kunnen verbeteren.

2. Gelijk speelveld en concurrentie: met acties rond versterking van de controles op niet-conforme import, staatssteun etc.
3. Duidelijk en stabiel economisch regelgevend kader: met acties rond administratieve vereenvoudiging en vergunningen. Voor vergunningen zal in 2026 een aparte werkgroep worden opgericht.
4. Bevordering van de toegang tot internationale markten: met acties rond analyses en studies van de belangen in verband met de vrijhandelsakkoorden etc.

Voor de werkgroep 'Administratieve Vereenvoudiging' vond op 15 juli 2025 een startvergadering plaats, waarbij de federale prioriteiten inzake administratieve vereenvoudiging werden toegelicht, evenals de werking van de federale dienst Administratieve Vereenvoudiging en de methodologie van de werkgroep. Vervolgens werden maatregelen geïdentificeerd, gevalideerd en geprioriteerd die een bovengemiddelde impact kunnen hebben op de maakindustrie. Dit gaat van een effectievere en efficiëntere toepassing van het *only-once* principe tot een verdere vereenvoudiging en optimalisering van de aanmeldingsprocedure voor de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers. Eind 2025 keurde de federale ministerraad het Federaal Actieplan Administratieve Vereenvoudiging 2025-2029 goed, waarin ook specifieke maatregelen voor de maakindustrie zijn opgenomen.

In de werkgroep 'Energie' werd een actieplan opgemaakt dat is opgebouwd rond thematische prioriteiten die de uitdagingen behandelen op het vlak van energiekosten en de ontwikkeling van energie-infrastructuur. Wat SMR-technologie betreft werd beslist dat in 2026 een roadmap zal worden opgemaakt.

De concrete maatregelen die door deze werkgroepen in de vorm van actieplannen zijn uitgewerkt, werden op 27 januari 2026 door de stuurgroep goedgekeurd.

Voor 2026 werd beslist om bijkomende werkgroepen en initiatieven op te zetten met als focus interne markt, staatssteun, energie (SMRs), vergunningen en strategische vooruitblik op de komende Europese voorzitterschappen van de Raad van de EU.

Wat het energiebeleid betreft, wordt tegelijk ingezet op een gecoördineerde aanpak met de federale overheid om de energiekosten voor ondernemingen competitief te houden. Zo voorziet de federale overheid om voor bepaalde bedrijven een structurele verlaging van de elektriciteitstransmissienettarieven door te voeren. Daarnaast werkt Vlaanderen samen met de federale overheid aan de afstemming van federale investeringsplannen in energie-infrastructuur op de decarbonisatie- en investeringstrajecten van Vlaamse industriële bedrijven. In september 2025 bezorgde Vlaanderen gecoördineerde feedback op de scenario's voor de federale investeringsplannen van Elia en Fluxys. Een gerichte dialoog werd opgestart rond netcongestie naar aanleiding van de federale investeringsplannen van Elia en Fluxys, waarbij een vervolgoverleg wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2026.

PRIORITAIR ACTIEDOMEIN 7: Internationalisering en de Europese en internationale concurrentiekracht van de industrie versterken

Afgerond

In het voorjaar van 2025 vonden gezamenlijke regeringstoppen plaats met Nederland en Noordrijn-Westfalen. Beide toppen verliepen succesvol en resulteerden in inhoudelijke slotverklaringen met

afspraken rond concurrentievermogen, industrie en energie binnen het EU-beleid. De gemaakte afspraken worden de komende maanden en jaren verder opgevolgd en uitgevoerd, met het oog op volgende edities van de gezamenlijke regeringstoppen, vermoedelijk in 2027 in Nederland en in 2028 in Noordrijn-Westfalen.

In 2025 werd een ambitieus missie- en eventprogramma uitgerold, met 25 ministeriële zendingen die bijdroegen aan de internationale profilering van Vlaanderen als industriële en innovatieve topregio. Daarnaast werden gerichte missies georganiseerd in samenwerking met de industrie-federaties en werd ingezet op het aantrekken van kwalitatieve buitenlandse investeringen in strategische sectoren. FIT organiseerde in totaal 236 internationale events, waarvan 107 gericht op Vlaamse exporteurs. In november 2025 vond een succesvolle industriemissie naar Duitsland plaats onder leiding van minister-president Diependaele. In 2026 is een industriemissie naar Polen gepland. FIT werkt dit traject uit in nauwe samenwerking met de vier industrie-federaties.

Er werd afgelopen jaar ook actief gewerkt aan de opmaak van Vlaamse standpunten voor belangrijke Europese dossiers, waaronder de *Industrial Accelerator Act*, het volgend Meerjarig Financieel Kader, de nota Visie op de toekomst van de EU, de eengemaakte markt, het 28ste regime, staatssteun, en de circulaire economie-wetgeving. Daarnaast leverde Vlaanderen bijdragen aan diverse publieke consultaties die door de Europese Commissie werden georganiseerd in het kader van nieuwe EU-wetgeving en neemt Vlaanderen actief deel aan de onderhandelingen over belangrijke Europese dossiers, zoals het Meerjarig Financieel Kader (MFK), het tiende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (FP10), het Europees Competitiviteitsfonds (ECF), het koolstoflekkagemechanisme (CBAM) en andere relevante initiatieven, om de Vlaamse industriële belangen te verdedigen en te versterken. Ook in het kader van onderhandelingen over EU-handels-investeringsakkoorden worden de Vlaamse belangen verdedigd. De Vlaamse standpunten en bijdragen werden systematisch uitgedragen in bilaterale ontmoetingen van de minister-president en andere Vlaamse ministers met Europese commissarissen, onder meer Teresa Ribera Rodriguez, Eerste Uitvoerend Vicevoorzitter van de Europese Commissie voor een Schone, Rechtvaardige en Competitieve Transitie en Europees Commissaris voor Mededinging, Stéphane Séjourné, Uitvoerend Vicevoorzitter van de Europese Commissie voor Welvaart en Industriële Strategie en Europees Commissaris voor Industrie, KMO's en de Interne Markt en Wopke Hoekstra, Europees Commissaris voor Klimaat, Net-Zero en Schone Groei.

Vlaanderen pleit binnen de EU voor een bijsturing van de RFNBO-doelstelling zodat ook koolstofarme waterstof kan bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. De bezorgdheid rond deze doelstelling werd herhaaldelijk aangekaart op Europees niveau en formeel overgemaakt aan Eurocommissarissen Séjourné en Jørgensen via een gezamenlijke brief met de federale overheid en het Waalse Gewest. Op initiatief van Vlaanderen werd ook een Belgische non-paper opgesteld omtrent deze problematiek, die met andere lidstaten werd gedeeld en als variapunt op de Raad van de EU voor Concurrentievermogen (Industrie) van 26 februari 2026 werd ingebracht.

Lopend

Binnen dit prioritair actiedomein wordt sterk ingezet op het proactief verdedigen van Vlaamse industriële belangen op Europees en internationaal niveau, met bijzondere aandacht voor concurrentievermogen, decarbonisatie, handel, innovatie en een gelijk speelveld. Vlaanderen volgt de Europese beleidsagenda nauwgezet op en anticipeert actief op initiatieven met impact op de industrie via bilaterale contacten met de Europese Commissie, het opstellen van gerichte positiepapers en actieve deelname aan Europese beleidsfora. Daarbij wordt systematisch gezocht naar gelijkgezinde partners om de slagkracht van Vlaamse standpunten te vergroten. Daarnaast wordt actief ingezet op structurele dialoog met buurlanden om een subsidierace in het kader van de klimaattransitie te vermijden en een gelijk speelveld te waarborgen.

De Vlaamse standpuntbepaling over Europese dossiers gebeurt in overleg met de industrie, en ook via de industriefederaties. In 2026 zal op vlak van concurrentiekracht een belangrijke focus blijven liggen op lopende EU-dossiers, zoals het Meerjarig Financieel Kader, het Europees Competitiviteitsfonds, het tiende Kaderprogramma voor O&I, en recente of nog te verwachten wetgevingsinitiatieven zoals de wetgeving rond circulaire economie, de *Industrial Accelerator Act* (gepubliceerd op 4 maart), de ETS-herziening en het 28ste regime. Met het oog op het toekomstige Meerjarig Financieel Kader van de EU blijft Vlaanderen inzetten op voldoende middelen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, met aandacht voor opschaling en toekenning op basis van excellentie, en op coherentie met Europese en internationale doelstellingen inzake groene transitie en decarbonisatie.

De ondersteuning van Vlaamse bedrijven bij Europese steunaanvragen, zoals binnen het EU-Innovatiefonds en Horizon Europa, maakt deel uit van de reguliere werking van VLAIO. Vlaanderen pleit daarnaast voor een opschaling van instrumenten zoals *contracts for difference* op EU-niveau voor decarbonisatietechnologieën in energie-intensieve sectoren. Dit standpunt werd verankerd in diverse Vlaamse en Belgische beleidsdocumenten en actief uitgedragen in bilaterale contacten met de Europese Commissie en Europese Raden van industrieministers.

Vlaanderen wil proactief wegen op de toekomst van het Europees emissiehandelssysteem (ETS), rekening houden met de impact ervan op het concurrentievermogen van de industrie. De evaluatiemomenten binnen Europese regelgeving worden benut om de haalbaarheid van het ETS-reductiepad te beoordelen en te onderzoeken hoe het ETS op een kosteneffectieve manier kan bijdragen aan de klimaatdoelstellingen, met aandacht voor concurrentievermogen en koolstoflekkage. In afwachting van de herziening van de ETS-richtlijn in 2026 blijft Vlaanderen pleiten voor een robuuste bescherming tegen koolstoflekkage en volgt het de verdere uitwerking van het CBAM-mechanisme nauwgezet op. Ook het herstel van een gelijk speelveld binnen het staatssteunkader is een blijvend aandachtspunt.

Verder ondersteunt Vlaanderen de Europese Commissie bij het afsluiten van evenwichtige handelsakkoorden en blijft het pleiten voor versterkte Europese handelsverdedigingsinstrumenten. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een Vlaams economisch veiligheidsbeleid, gebaseerd op Europese afwegingskaders.

Het verder versterken van overheidsopdrachten als hefboom om strategische doelstellingen te realiseren werd in 2025 opgevolgd. Besprekingen liepen in het kader van sectorale regelgeving (onder meer de verwachte *Industrial Accelerator Act*) en de toekomstige Europese regels inzake overheidsopdrachten, waaronder bepalingen rond EU-voorkeur. Het Vlaamse standpunt werd daarbij verder verfijnd onder andere ter voorbereiding van de Europese raden van industrieministers en het Vlaams standpunt over de *Industrial Accelerator Act*.

Om de concurrentiekracht van de industrie op Europese en internationale markten te versterken, wordt ingezet op een gelijk speelveld en naleving van geldende productnormen. In samenwerking met de federale instanties is het doel om strengere controles op geïmporteerde producten te realiseren, zodat deze voldoen aan de vastgestelde normen en voorschriften. Tijdens interfederale besprekingen wordt consequent benadrukt dat de toepassing van SPS-voorschriften (*Sanitary and Phytosanitary Standards*) en productnormen cruciaal is voor eerlijke concurrentie. In dit kader heeft het Industrieforum een nota over de handhaving van importregelgeving overgemaakt aan het politieke niveau. In het kader van MAKE2030 zal de werkgroep 'Verdedigen van economische belangen' zich buigen over maatregelen om deze oneerlijke praktijken aan te pakken.

Het ondersteunen van de onderhandelingen door de Europese Commissie over afzonderlijke investeringsbeschermingsakkoorden met moderne investeringsbeschermingsstandaarden en

investeerder-tot-staat-geschillenbeslechting vormt een continu aandachtspunt. Dit standpunt werd door Vlaanderen consequent uitgedragen in de contacten en gesprekken met de Europese Commissie.

Tot slot, de samenwerking tussen FIT en VLAIO rond de startup- en scaleupwerking binnen Vlaanderen werd verkend en geconcretiseerd. Ondertussen blijft Vlaanderen met Startup.Flanders verder inzetten op het internationaal verbinden en ondersteunen van tech-startups die actief zijn binnen industrie en productie. Net als in 2025 zal Vlaanderen in 2026 opnieuw aanwezig zijn op Hannover Messe, met een gerichte focus op het thema digitale transformatie. Parallel onderzoeken FIT, VLAIO en PMV hoe in 2026 te komen tot een meer geïntegreerde en toekomstbestendige aanpak van startup- en scaleupondersteuning, met aandacht voor internationale doorbraak, governance en samenhang met het bredere industrie en innovatiebeleid.